

M U N I
M E D

Drény a drenážní systémy

Drén, drenáž

Drenáž – zajišťuje odvod tekutiny z ran či dutin.

Drén – pomůcka sloužící k odvodu tekutiny.

Drenážní systém – drén + rezervoár ke sběru tekutiny.

Indikace

- odvod tekutiny či vzduchu z rány, dutiny, orgánu či patologického ložiska

Důvod založení drénu:

- preventivní – předcházení komplikací
- terapeutický – již řešíme komplikaci

Monitoring množství a charakteru odváděného materiálu.

Dělení drenáží

Dle prostředí, kam je tekutina odváděna:

- vnější
- vnitřní – redistribuce tekutin

Dle použitého materiálu:

- přírodní, syntetické, tkaniny

Dle způsobu odběru tekutin:

- pasivní – spádový, mulový
- aktivní – např. podtlakový

Dle mechanismu účinku:

- kapilární
- podtlakové
- gravitační
- přepadové

Dle tvaru:

- hadicové
- žlábkové
- proužkové.

Spádová (gravitační) drenáž

- sekret odsáván ve směru přirozeného spádu (v břišní chirurgii)
- fixován ke kůži
- hadice je napojena na sběrný systém, např. sáček – Robinsonova drenáž
- nízké odpady – zkrácení hadice – sekret zachycován do mulových čtverců – vzlínavá drenáž.

Vzlínavá drenáž (kapilární, cigaretová)

- na principu kapilárního nasávání

Rukavicový drén – odříznutý obdélník z rukavice.

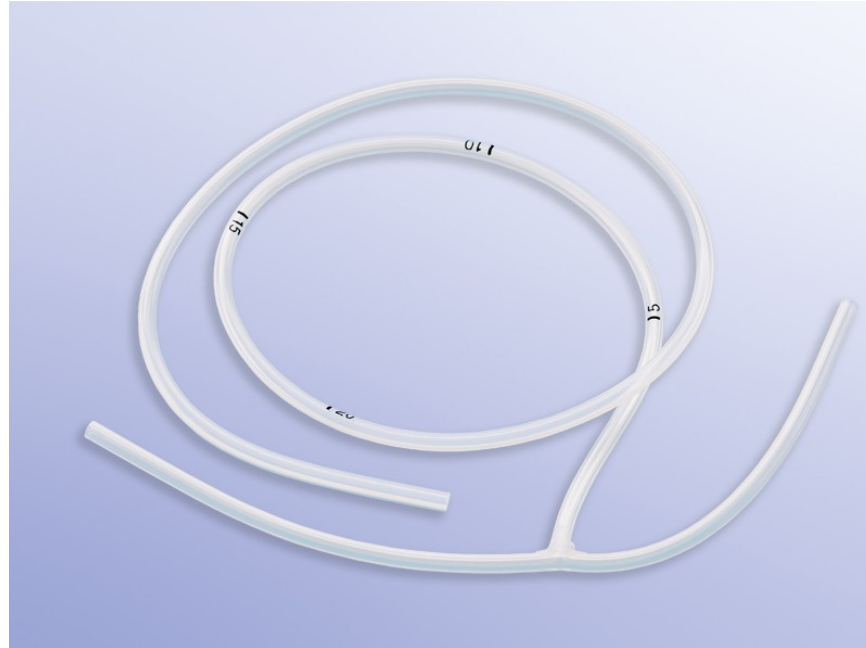
Mulový drén – pruhy obinadla naskládané do úzkého pruhu 1 – 1,5 cm.

Penrose drény – systém úzkých trubiček nebo měkká flexibilní širší trubice.

Při vyšší viskozitě sekretu - omezená účinnost kapilární drenáže.

T- drén

- k drénování žlučových cest
- kratší ramena do žlučvodů a delší vně a spojeno se sběrným sáčkem

Pigtail drén

- z tužší syntetické hmoty
- drenáž jaterního abscesu nebo nefrostomie
- spojen se sběrným sáčkem nebo otevřen do čtverců

Proplachová drenáž

- zejména ve viscerální chirurgii, např. při peritonitidě
- do dutiny břišní bývá zavedeno více drénů
- některé slouží k laváži, jiné k drenáži
- výplachové roztoky – povidon jod, H₂O₂, FR apod.

Podtlaková drenáž

- odsávací, aktivní, podtlak ve speciálních nádobách
- odsává sekret nepřetržitě

Redonova drenáž

Péče o pac. s drénem

- funkčnost drénu
- množství a charakter odpadů
- označení drénu
- fixace drénu
- převaz rány s drénem
- edukace pacienta
- odstranění drénu

Hrudní drenáž

Bülauova drenáž

- jednolahvový systém samospádové drenáže
- hrudní drén napojen na sběrnou lahev, ta zčásti naplněna antiseptickým roztokem
- ponor trubice 2 – 10 cm

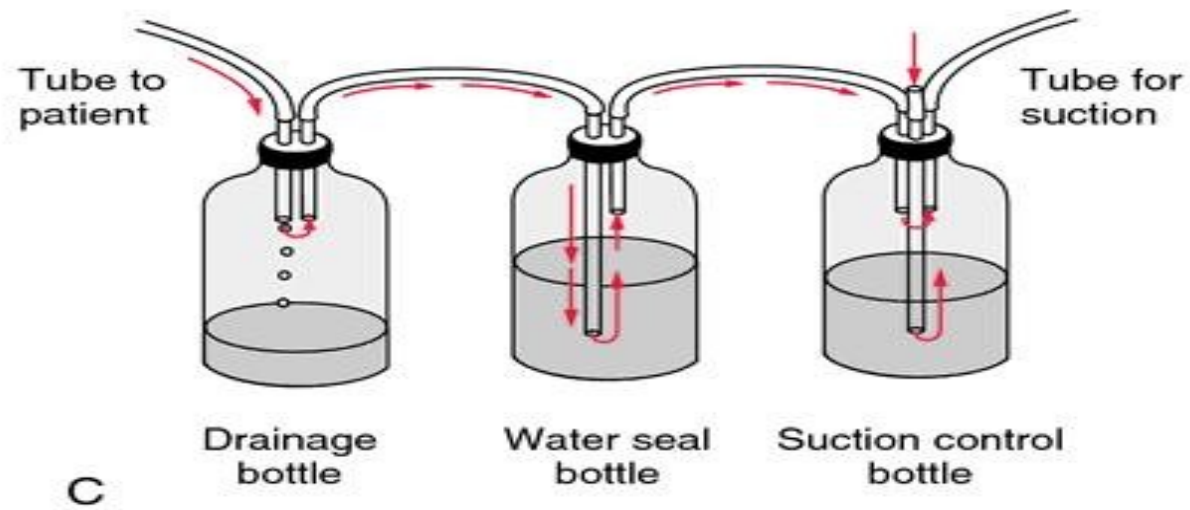
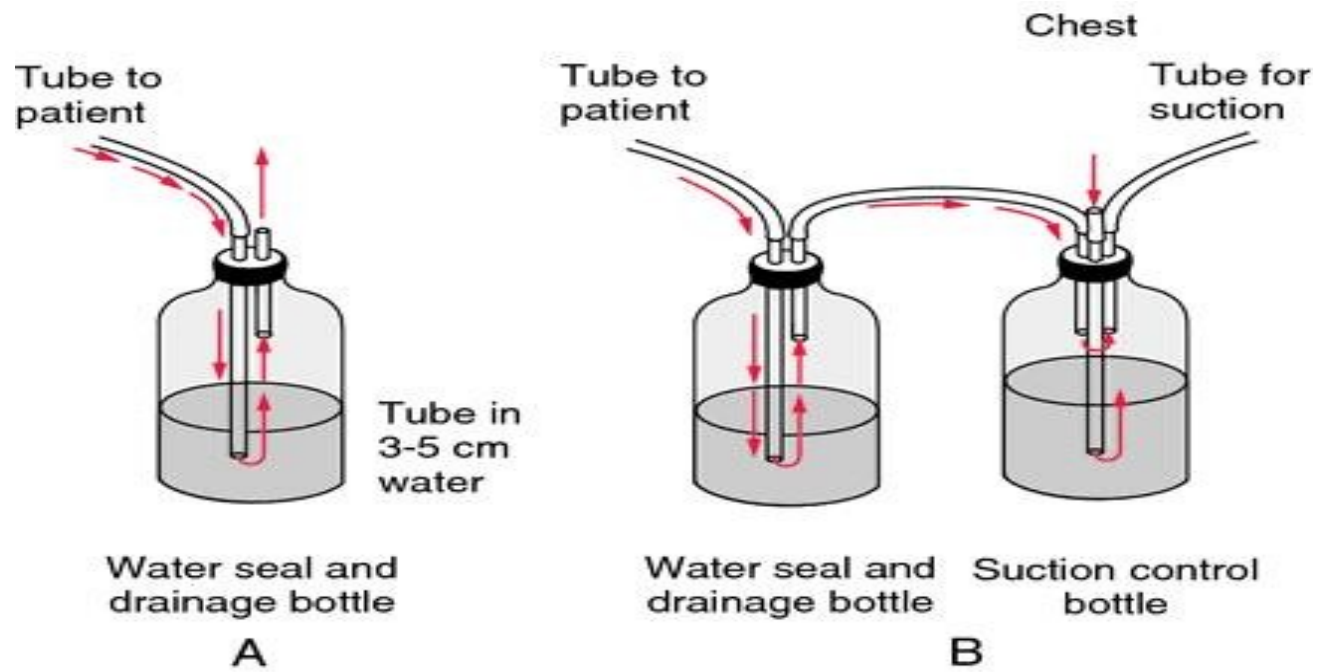
Systém dvou lahví

- vzájemně propojeny, napojeny na podtlak, první lahev sběrná

Systém tří lahví

- první lahev jímací, v druhé ponor 2 cm – vodní ventil, třetí napojena na zdroj podtlaku

Ekvivalentem jsou **kompaktní hrudní drenážní jednotky** dvou i vícekomorové, na jedno použití.

M U N I
M E D

Převazy ran, převazový vozík

Účel převazu

- výměna krytí v případě prosáknutí, nefunkčnosti obvazu
- kontrola rány
- desinfekce, čištění, výplach rány
- chirurgická toaleta rány, tzv. debridement (odstranění nekrotických částí)
- úprava drénu
- aplikace léčivých prostředků
- odstranění stehů

Převazový vozík

Horní plocha:

- sterilní a čisté pomůcky
- sterilizační kontejnery
- sterilně balený materiál
- desinfekce na ruce
- léčebné a oplachové roztoky

Součástí vozíku je také:

- odpadkový koš na původní krytí
- koš na použité emitky
- desinfekční dóza na nástroje

Dolní plocha:

- emitní misky
- rukavice
- obinadla
- jiné obvazové materiály

Péče o vozík:

- pod dohledem personálu
- kontrola sterility materiálu
- desinfekce min. 1x za 24 hod.

Pomůcky k převazu

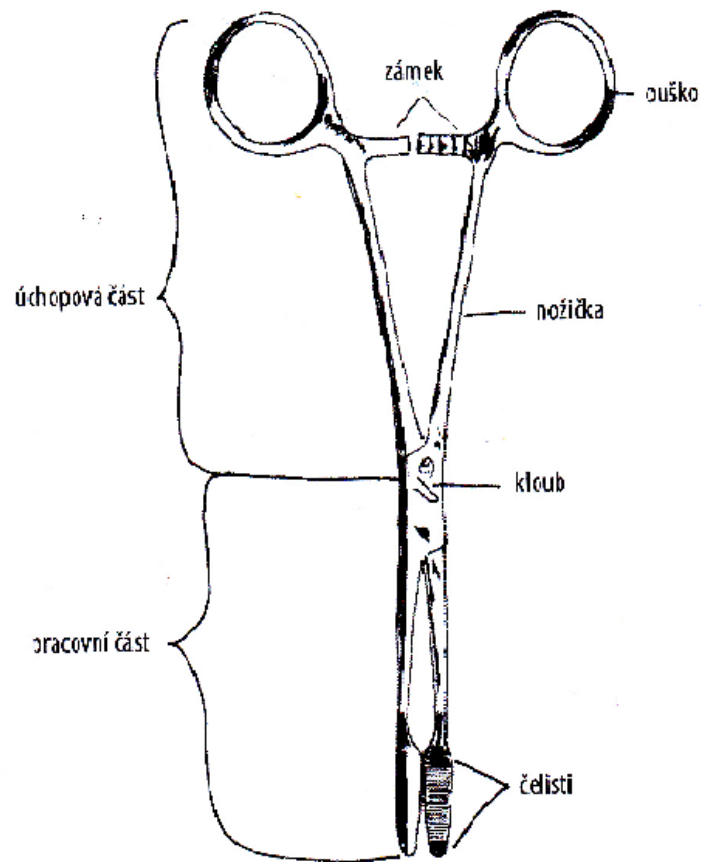
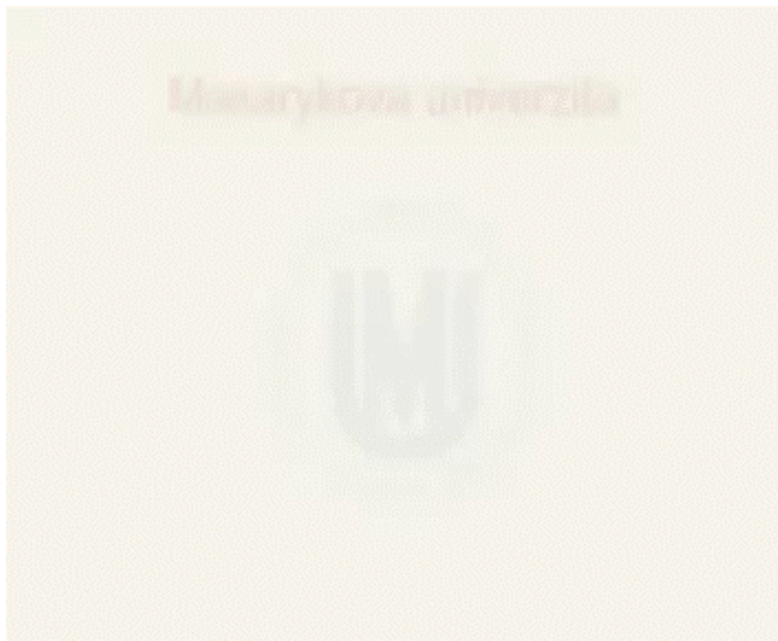
- desinfekční roztoky (kožní antiseptika) dle zvyklosti oddělení – Jod, Ajatin, Septonex, H₂O₂, alkoholové roztoky
- oplachové roztoky – oplach a zvlhčená chron. ran, k uvolnění přilepeného krytí, ...
- sterilní čtverce
- čtverce se savým jádrem
- sterilní tampony
- ochranné prostředky – pasty, nejčastěji zinkové
- tekuté obvazy – u ran bez sekrece, Novikov (briliantová zeleň)
- sterilní sety k určitým výkonům – např. extrakce stehů apod.

Další pomůcky

- sterilní rouška na krytí rány
- stříkačky
- různé typy drénů
- desinfekce na ruce
- sterilní rukavice
- obinadla hydrofilová a pružná
- jednorázové podložky na ochranu lůžka
- medicínální benzin pro odstranění náplastí
- sterilní štětičky
- výtěrové sady pro výtěr z rány
- dřevěné špátle
- náplasti
- obvazový materiál – trojcípé šátky, pruban, vata, apod.
- ostatní léčivé prostředky – např. Višněvského balzám, Heparoid mast nebo zasypy

Základní chirurgické nástroje

- kvalitní nerezavějící ocel, popř. poniklovaná ocel
- k opakovanému použití X jednorázové
- úchopová část, pracovní část a krček

Dělení chirurgických nástrojů

Základní:

- ostré X tupé

Dle použití:

- úchopové – pinzety, kleště
- na tupou preparaci – pinzety, sondy, disektory
- na ostrou preparaci – lžičky, skalpely, nůžky
- na rozevírání rány – rozvěráky, háky
- kostní nástroje
- šicí nástroje – jehelec, jehla atraumatická (hrot, tělo a vlisovaný návlek), jehly s ouškem
- podvazovací jehla – podvaz tkání a cév - Deschampsova

Šicí materiál

- dle druhu, vstřebatelnosti a funkce

Přírodní vlákna:

- vstřebatelný – catgut, podvaz povrchových cév, šití podkoží, peritonea apod.
nevstřebatelný – např. hedvábí, šití kůže, fascie, v gynekologii

Syntetická vlákna:

- vstřebatelný – monolac, chirlac, vicryl, monocryl – sutura svalů, fascie, měkkých tkání
- nevstřebatelný – chiralen, silon, ethilon – kůže, fascie, cévy, ...

Anorganické materiály:

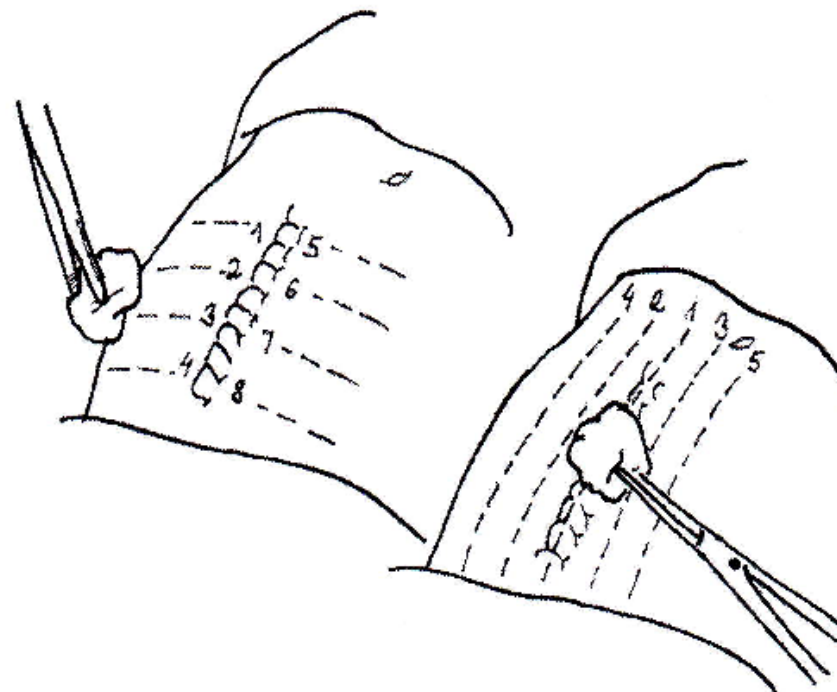
kovové svorky a dráty – šlachy, kůže

Provedení převazu

- načasování – první nejpozději za 24 hod, analgetika
- prostředí – vyšetřovna, na lůžku, aseptické rány, poslední septické
- poloha pacienta

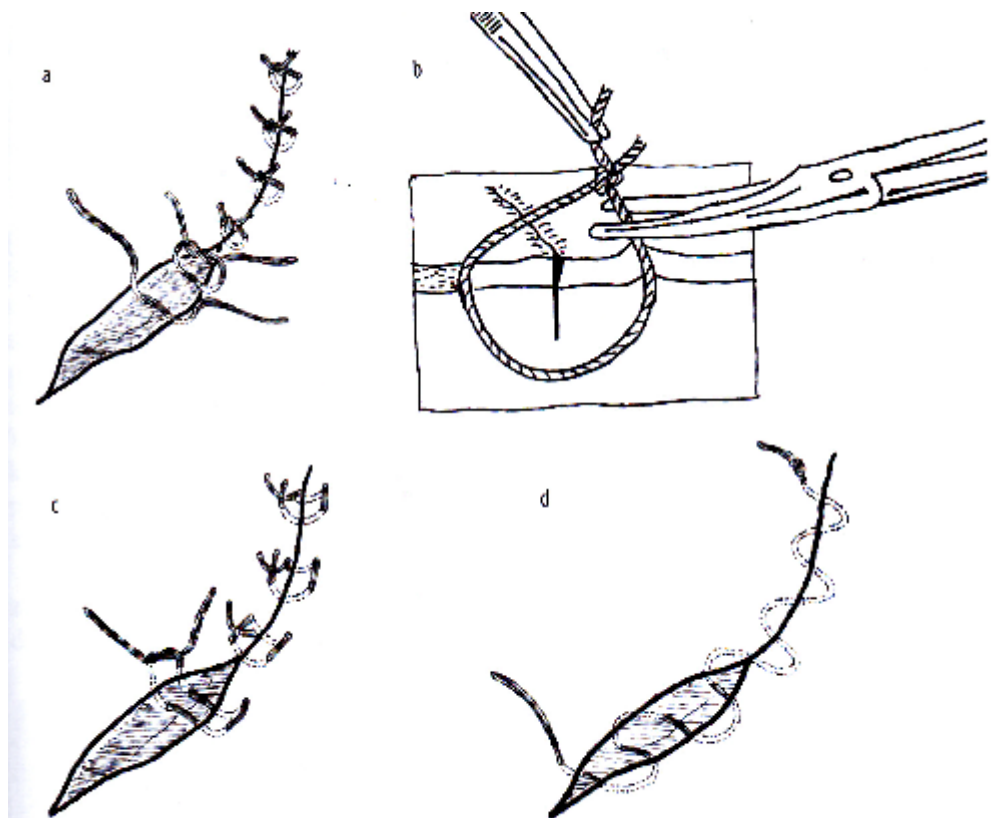
Postup:

- desinfekce rukou
- rukavice
- sejmutí krytí
- desinfekce rány
- případně přelepit
- desinfekce rukou

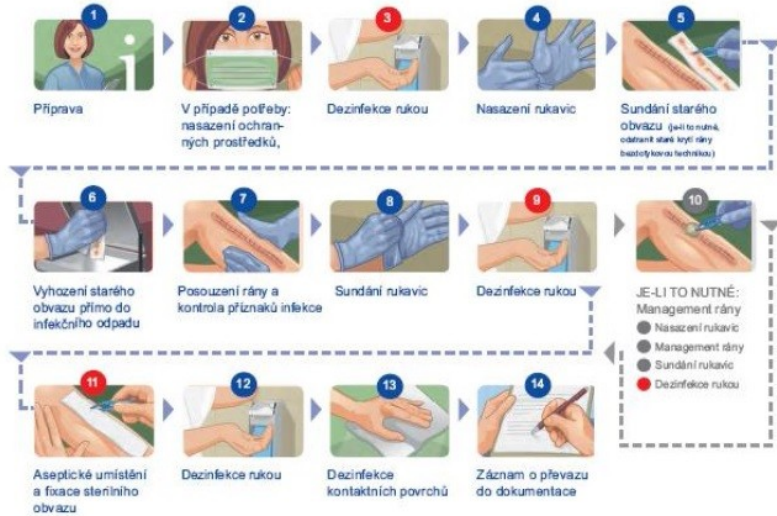
Extrakce stehů

- obvykle 7. – 10. den
- někdy polovina
- sterilní peán či pinzeta a ostré nůžky
- desinfekce rány
- dále dle typu stehu
- desinfekce
- ošetření tekutým obvazem nebo sterilní krytí

Obr. 6.13 Typy stehů: a – jednoduchý steh, b – odstranění jednoduchého stehu, c – matracový steh, d – pokračovací steh

Převaz rány (kromě výměny krytí centrálního žilního katétru)

● Věnujte pozornost zejména těmto momentům, které jsou důležité pro prevenci infekci.

JE-LI POTŘEBA:

- Foliodress S
- Jednorázový plát
- Foliodress cap
- Comfort
- Bezpečná ochrana vlasů
- Foliodress mask Comfort
- Chirurgická ústenka
- Peha-softe plus powderfree
- Sterilní chirurgické rukavice
- Prostředky moderního hojení an HARTMANN

Dezinfekce rukou přípravky Stetitum

Peha-softe
Vyšetovací rukavice

Peha Instruments
Jednorázová pinzeta

Cosmopon Steril
Obvaz na ránu

Rychlá dezinfekce povrchů
alkoholovými přípravky Bacitol

OPTIMALIZOVANÉ POSTUPY

Výzkumem k prevenci infekci.
www.bode-science-center.com

● Věnujte pozornost zejména těmto momentům, které jsou důležité pro prevenci infekci.

- 1** Příprava: připravit místnost, výkázat návštěvy z pokoje
- 2** V případě potřeby oblečení ochranných prostředků (např. jednorázové zástěry, ústenky)
- 3** Dezinfekce rukou
- 4** Nasazení rukavic
- 5** Sundání starého obvazu (je-li to nutné, odstranit staré krytí rány bezdotykovou technikou)
- 6** Vyhození starého odpadu přímo do infekčního odpadu
- 7** Posouzení rány a kontrola známek infekce
- 8** Sundání rukavic
- 9** Dezinfekce rukou
- 10** JE-LI TO NUTNÉ: Management rány
  - Nasazení rukavic
  - Management rány
  - Sundání rukavic
  - Dezinfekce rukou
- 11** Aseptické umístění a fixace sterilního obvazu
- 12** Dezinfekce rukou
- 13** Dezinfekce kontaktních povrchů (postupně podnos a převazový vozík)
- 14** Záznam o převazu do dokumentace pacienta

Zdravotník (anonymně) Prosím očíslujte jednotlivé kroky v pořadí, jak jsou zdravotníkem prováděny.	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										

Oddělení _____

Datum _____

Pozorovatel _____

Kontrola materiálu:

- Dezinfekce na ruce
- Sterilní obvaz
- Ochranné prostředky, jsou-li potřeba (např. jednorázová zástěra, ústenka)
- Vyšetovací rukavice
- Sterilní pinzeta, je-li potřeba
- Sterilní chirurgické rukavice, jsou-li potřeba
- Antiseptikum do rány, je-li potřeba
- Další materiál, je-li potřeba (např. drén, hydrogel, materiál k Gšnění rány)
- Dezinfekce povrchů